

## Uutiskirje

2/2010

Puun merkitys kuluttajalle

Metsäalan tulevaisuusky-  
symyksiä esille verstaissa

Jouni Pykäläinen johta-  
jaksi

## Puutuotteita erilaisille kulutustyyyleille

*Kuluttajien mukaanotto jo suunnitteluprosesseihin on yhä tärkeämpää puutuotealan kehittämässä. Kuluttajat ei ole yksi yhtenäinen joukko. Erilaiset kulutustyyli kertovat puuhun liittyvistä ristiriitaisista arvostuksista ja mielikuvista. Sen vuoksi tuotteita, palveluja ja markkinointia ei voi suunnata vain yhdelle kulutustyyliille.*

### Puun merkitys kuluttajalle

Metsä- ja puutuotealan strategioissa korostetaan asiakas- ja kuluttajalähtöisyyden merkitystä. Kuluttajien tarpeisiin vastaamista pidetään haasteellisena, sillä kuluttaminen tunnustetaan hajaantuneeksi ja pirstaleiseksi. Kuluttaja ei tee valintoja pelkästään rationaalisten tai taloudellisten perusteiden pohjalta, vaan niihin vaikuttavat eettiset näkemykset, mielihyvä ja elämykset. Ymmärretäänkö kuluttajaa oikeasti?

Metsäalan ennakointiyksikön selvityksessä ennakoitiin puun merkitystä asumisessa. Kuluttaja kohtaa puun juuri asumisen kautta rakennuksessa, sisustuksessa ja energiankäytössä.

Selvityksen empiirinen aineisto muodostui kolmesta kokonaisuudesta. Asujien muuttuvia elämäntapoja, arvoja, asenteita ja mielikuvia tulkittiin internetin Kuningaskuluttajasivuston blogeista ja keskusteluista, Nupurinkartanon alueen suunnitteluprosessiin liittyvien avainhenkilöiden haastatteluista ja suunnitteluaineistosta sekä asumisen edelläkävijäryhmien edustajien haastatteluista.

### ***”Se on se ulkonäkö, estetiikkakysymys ja mielikuva”***

Selvityksen edelläkävijätulkinnoista tiivistyi esiin kolme elämäntavallista kulutustyyliä. Ne kertovat puuhun liittyvistä ristiriitaisista arvostuksista ja mielikuvista.

*Räätälöity helppous* oli valtavirta-näkökulma. Kulutustyyliä tärkeintä on asumisen vaivattomuus ja toimivat ratkaisut. Hyvä hinta-laatu-suhde, kestävyys ja helppohoitaisuus korostuvat materiaalivalinnoissa. Helppouden puolustajat eivät suosi puuta. Puuta, toisin kuin kiveä, ei mielletä helpoksi ja vaivattomaksi materiaaliksi. Heille puulla materiaalina ei ole itseisarvoa: sisustukseen puun lämpö välittyy myös laminaatista tai puukuvioidusta tuotteesta.

Tunnelma, aitous, laatu ja hyvinvointi ovat keskeisiä asumisen teemoja *Tunnelmoiva hy-*

*vinvointi*-kulutustyyliille. Hyvään asumiseen liittyvien mielikuvien toteuttaminen ovat ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille olennaisia. Sisustaminen on tärkeä harrastus ja laadukasta designia arvostetaan. Puulla aitona ja esteettisenä materiaalina olisi potentiaalia, jos laadukkaaseen designiin panostettaisiin enemmän. Puuhun liittyviä sisustustyyliä pidetään vanhanaikaisina ja liian perinteisinä.

*Vihreä nostalgia*-kulutustyyliin puu kuuluu saumattomasti. Puu on materiaalina ylivoimainen rakentamisessa, lämmittämisessä, sisustuksessa ja asumisessa. Kulutustyyliä tavoitellaan vanhojen puutalokaupungin osien kylämäisyyden ja yhteisöllisyyden idylliä, hyviä kulkuyhteyksiä ja kaupunkimaista asumista. Ekologisuus ja kestävä kehitys periaatteet ovat keskeisiä. Myös uusissa puutaloasuinalueiden suunnitelmissa ja matalatiivis-rakentamisen ajatuksessa on samoja piirteitä: yhteisöllisyys, puutalokaupungit sekä itse tekemisen ja omatoimisuuden ihanne.

### ***”Ei mul oo semmonen fiilis et puuta vielä oikeen tiedostettaisiin että se ois ekologista rakentamista”***

Kuluttajille puun ekologisuus ei ole itsestään selvää. Kuluttajille ekologisuus on luonnon monimuotoisuutta, luonnonmukaisuutta, luontoystävällisyyttä, säästäväisyyttä ja kierätystä. Puun hiilensidontaa ei tiedetä. Tämä arkiymmärrys ei luo näkemystä puusta ekologisenä materiaalina. Jotta puuteollisuus voisi käyttää ekologisuutta kasvun ja kilpailukyyn välineenä, on viesti puumateriaalin ekologisuudesta muokattava kuluttajien ymmärrystä vastaavaksi.

Energiakysymykset tuntuivat olevan rakentamisen ratkaisuisissa tärkeimpiä kuin se, mistä materiaalista rakennetaan. Energiatietoisuus ja -määräykset vaikuttavat tulevaan asumiseen entistä enemmän. Mutta mitä on bioenergia kuluttajalle? Bioenergia ei hahmottunut haastateltaville merkityksellisenä aiheena.

Puun sijasta esiin tuli poikkeuksetta muut energiantuotannon vaihtoehdot: tuulienergia, aurinkoenergia ja maalämpö. Kuluttajalle energia näkyy riittävän ja tasaisen sähkön ja lämmön lähteenä.

*”Ei ku nyt me ruvetaan tekemään moderneja ja järkeviä, kohtuuhintasia, ekologisia puutaloja, jotka voi myös reilusti näyttää moderneilta, mutta on kuitenkin niin ku kivannäkösiä ja viihtyisiä.”*

Käyttäjälähtöisten tarpeiden tunnistaminen ja joustavien ja kestävien ratkaisujen tarjoaminen on asumisessa ja rakentamisessa yhä tärkeämpää. Kuluttajien moninaisuudesta johtuu, ettei yksi markkinointiviesti sovi kaikille. Ovatko puualan markkinointiviestit ja kehittämisen suunnattu vain hintaa kysyvälle kuluttajalle? Luomalla monipuolisia kulttuurisia käsitteitä on mahdollisuus tavoittaa ja puhutella monipuolisemmin pirstaleista ja eriytyvästä kuluttamista.

Asumisen valinnanmahdollisuuksien suppeutta tuottaa rakentajien, kaavoittajien ja muiden markkinatoimijoiden kapea näkemys kuluttajasta: kuluttajat ovat kyvyttömiä kertoamaan toiveistaan ja unelmistaan. Tuotantolähtöinen ajattelumalli ei palvele käynnissä olevaa kuluttajamuutosta. Käyttäjälähtöisessä innovaatioprosessissa hyödynnetään kokemuspohjaista käyttäjä tietoa samanarvoisena asiantuntijatiedon rinnalla. Asumisen harrastajat ja edelläkävijät voivat olla asiantuntijoita ja heillä on innovatiivista tietoa siitä miten alaa kannattaa kehittää.

Sari Tuuva-Hongiston raportti Puu asumisessa – kuluttajanäkökulma puurakentamiseen ilmestyy heinäkuussa ja on luettavissa osoitteessa [www.metsaennakointi.fi](http://www.metsaennakointi.fi).

## Metsäalan tulevaisuuskysymyksiä esille verstaassa

Toukokuun lopussa lähes sata eri alojen asiantuntijaa kokoontui metsäalan tulevaisuusverstaaseen maa- ja metsätalousministeriön ja

työ- ja elinkeinoministeriön kutsusta. Verstaassa arvioitiin Turun yliopiston Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen ohjauksella, mitkä ovat metsäalan merkittävimmät tulevaisuuskysymykset vuoteen 2050 mentäessä.

Toukokuun tulevaisuusverstaassa kerätystä aineistosta tiivistettiin 5 tulevaisuushaastetta tarkempaa työstämistä varten:

1. Tavoitteellinen metsänomistus
2. Hyvinvointimetsä
3. Metsät energiana
4. Palveluvienti
5. Uudet teknologiat sekä niihin liittyvät uudet tuotteet ja tulevaisuuden liiketoimintaosaaminen
6. Yleisiä, muita teemoja yhdistäviä ja läpileikkaavia teemoja olivat lisäksi:
6. eri käyttömuotojen välinen tasapaino
7. metsätuotteiden ekologisuus
8. tavoite metsäliiketoiminnan vahvasta kasvusta (20 miljardista 200 miljardiin)

Ensimmäisessä verstaassa tunnistettujen tulevaisuuskysymyksien käsittelyä jatketaan syksyllä Metsäalan ennakoitintyöryhmän järjestämissä jatko-verstaissa. Näissä täydennetään tulevaisuuskuvaa erityisteemojen näkökulmista ja mietitään, miten kuvattuun tulevaisuuteen voidaan päästä erilaisissa tulevaisuuden toimintaympäristöissä.

Verstassarja on osa Metsäalan ennakoitintyöryhmää. Tarkoituksena on nopeuttaa ennakoitintarpeiden esilletuloa, ennakoitintiedon leviämistä käytäntöön ja laajentaa metsäalan käytössä olevaa ennakoitintietoa muiden toimialojen tietämyksellä ja päinvastoin.

## Jouni Pykäläinen johtajaksi

Metsäalan ennakoitintyöryhmän johtajana aloitti 1.5.2010 MMT Jouni Pykäläinen. Jouni on työskennellyt mm. tutkijana ja metsäsuunnittelun yliassistenttina Joensuun yliopistossa, Metsäkeskus Kainuun kehittämispäällikkönä, Metlan tutkijana ja jatkaa johtajan toimen ohessa osa-aikaisena yrittäjänä. Edellinen johtaja Anssi Niskanen siirtyi Metsäkeskus Pohjois-Karjalan johtajaksi.

Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt kansalaiskeskustelun metsänhoidon linjauksista Suomessa. Keskustelua käydään valtionhallinnon Ota kantaa -verkkosivustolla juhannukseen asti. [www.mmm.fi/fi/index/etusivu/metsat/ajankoh-taista.html](http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/metsat/ajankoh-taista.html)  
Vielä ehdit osallistua!

## Hyvää kesää!



## Metsäalan ennakoitintyöryhmän uutiskirje

Julkaisija:  
Metsäalan ennakoitintyöryhmä  
Itä-Suomen yliopisto  
PL 111  
80101 Joensuu

Toimittaja: Saija Miina

Metsäalan ennakoitintyöryhmä Internetissä:  
<http://www.metsaennakointi.fi>

Voit saada tiedon uutiskirjeen ilmestymisestä sähköpostilla ilmoittautumalla jakelulistalle: [saija.miina@uef.fi](mailto:saija.miina@uef.fi)



Pohjois-Karjalan  
MAAKUNTALIITTO  
Regional Council of North Karelia



Euroopan unioni  
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa  
EU:lta  
2007-2013

